

[Pradžia](#) > ... > [Teisės Specialistų paieška](#) > [Teisinių Profesijų Rūšys](#) > [Latvia](#)

Teisinių profesijų rūšys

Turinį pateikė

Latvija

Latvija

Šiame skyriuje pateikiama įvairių teisininkų profesijų Latvijoje apžvalga.

Prokurorai

Organizacinė sistema

Latvijos Respublikos prokuratūra (*Prokuratūra*) yra vieninga, centralizuota, trijų pakopų teisminė institucija. Prokuratūrai vadovauja generalinis prokuroras (*ģenerāprokurors*). Jos tikslas – reaguoti į įstatymo pažeidimus ir užtikrinti, kad su tokiais pažeidimais susijusios bylos būtų išsprendžiamos įstatymo nustatyta tvarka. Prokuratūrą sudaro šių lygmenų institucijos:

1. generalinė prokuratūra (*ģenerāprokuratūra*);
2. teisminių apygardų prokuratūros (*tiesu apgabalu prokuratūras*);
3. rajono arba miesto prokuratūros (*rajonu [republikas pilsētu] prokuratūras*);
4. specializuotos prokuratūros (*specializētās prokuratūras*).

Prireikus generalinis prokuroras gali įsteigti specializuotą prokuratūrą konkrečios srities nusikaltimams tirti, turinčią tokį patį statusą kaip rajono arba apygardos prokuratūra. Šiuo metu Latvijoje yra penkios specializuotos prokuratūros:

1. organizuoto nusikalstamumo ir kitų sričių specializuota prokuratūra,
2. kelių sričių specializuota prokuratūra,
3. Rygos kelių transporto prokuratūra,
4. finansinių ir ekonominių nusikaltimų tyrimo prokuratūra,
5. su neteisėtu narkotinių medžiagų platinimu susijusių nusikaltimų tyrimo prokuratūra.

Generalinė prokuratūra taip pat gali prižiūrėti viešųjų įstaigų, kurios, nors ir neatlieka prokuratūros funkcijų, bet padeda vykdyti tam tikras jų kompetencijos sritį patenkančias užduotis baudžiamosiose bylose, darbą. Šias įstaigas steigia, reorganizuoja ir likviduoja generalinis prokuroras. Generalinis prokuroras taip pat priima sprendimus dėl šių įstaigų struktūros ir darbuotojų pagal iš valstybės biudžeto skirtus išteklius. Iki šiol įsteigta tik viena tokia įstaiga – [Kovos su pajamų iš nusikalstamos veiklos plovimu tarnyba](#).

Prokuratūros yra teismų sistemos dalis – tai reiškia, kad jos veikia nepriklausomai nuo įstatymų leidžiamosios ir vykdomosios valdžios. *Saeima* (Latvijos parlamentas), Ministrų kabinetas ir Prezidentas gali nurodyti prokuratūrai patikrinti faktus, susijusius su pažeidimais, ir prašyti generalinės prokuratūros paaiškinimų. Tačiau jie negali kištis į atitinkamos prokuratūros darbą, net jei ji tiria didelės nacionalinės svarbos pažeidimus.

Prokurorai gali užginčyti Ministrų kabineto ir valstybės institucijų priimtus teisės aktus, kurie neatitinka įstatymų. Generalinis prokuroras ir generalinės prokuratūros departamentų vyriausieji prokurorai gali dalyvauti Ministrų kabineto posėdžiuose ir pareikšti savo nuomonę aptariamais klausimais.

Funkcijos ir pareigos

Prokuratūros užduotys ikiteisminiame tyrime nustatytos [Prokuratūros įstatymo](#) 2 straipsnyje.

Prokuratūra:

1. prižiūri tyrimo institucijų ir kitų įstaigų darbinę veiklą;
2. organizuoja ir atlieka ikiteisminius tyrimus bei jiems vadovauja, taip pat teikia tyrimo institucijoms nurodymus dėl baudžiamųjų tyrimų vykdymo;
3. inicijuoja ir vykdo baudžiamąjį persekiojimą;
4. gina asmenų ir valstybės teises ir teisėtus interesus;
5. įstatyme numatytais atvejais teikia teismui bylos iškelimo dokumentą arba prašymą.

Pagal [Baudžiamojo proceso įstatymo](#) 36 straipsnio 1 dalį baudžiamojoje byloje prokuroras atlieka funkcijas, susijusias su tyrimo priežiūra, tyrimo vykdymu, baudžiamuoju persekiojimu, valstybės vykdomo baudžiamojo persekiojimo palaikymu ir kitomis funkcijomis.

Prižiūrintis prokuroras

Prižiūrintis prokuroras prižiūri konkrečios baudžiamosios bylos tyrimą ir gali:

1. panaikinti bylą tiriančio pareigūno arba tyrimo grupės narių sprendimus;
2. prašyti, kad tyrėjo tiesioginis viršininkas pakeistų bylą tiriantį pareigūną arba pakeistų tyrimo grupės sudėtį, jei nesilaikoma nurodymų arba pažeidžiama procedūra ir dėl to kyla pavojus baudžiamosios bylos eigai;
3. nagrinėti skundus dėl bylas tiriančių pareigūnų arba tyrimo grupės narių, tyrėjo tiesioginio viršininko arba su byla susijusias užduotis atliekančio asmens veiksmų arba sprendimų;
4. priimti sprendimus dėl baudžiamosios bylos iškelimo arba perdavimo kitai tyrimo institucijai;
5. imtis procesinių veiksmų apie tai pranešęs bylą tiriančiam pareigūnui.

Bylą tiriantis pareigūnas

Prižiūrintis prokuroras (arba kitas prokuroras vyresniojo prokuroro nurodymu) gali tapti bylą tiriančiu pareigūnu (*procesa viržītājs*). Tai reiškia, kad jis perima baudžiamosios bylos vykdymą ir priima sprendimą, ar pradėti baudžiamąjį persekiojimą. Išimtinėmis aplinkybėmis generalinis prokuroras, generalinės prokuratūros baudžiamosios teisės departamentas arba apygardos teismo vyriausiasis prokuroras gali paskirti prokurorą pareigūnu, tiriančiu bylą ikiteisminio tyrimo etape.

Eidamas bylą tiriančio pareigūno pareigas prokuroras gali:

1. susitarti su kaltinamuoju dėl kaltės pripažinimo;
2. priimti sprendimą dėl baudžiamosios bylos perdavimo teismui;
3. nuspręsti, kad sprendimas dėl bylos turi būti priimtas pagal specialią procedūrą;
4. nutraukti baudžiamąją bylą, jei tam yra teisėtas pagrindas.

Bylą tiriantis pareigūnas gali priimti bet kokią procesinį sprendimą ir imtis bet kokių procesinių veiksmų arba perduoti šią pareigą tyrimo grupės nariui arba procesines užduotis atliekančiam asmeniui.

Vyresnysis prokuroras

Įstatymų nustatyta tvarka vyresnysis prokuroras tikrina, ar prokuroras atlieka jam patikėtas funkcijas, ir priima sprendimus dėl skundų ir papeikimų, susijusių su prižiūrinčio prokuroro arba bylą tiriančio pareigūno sprendimų ir veiksmų. Pavyzdžiui, vyresnysis prokuroras gali priimti sprendimą dėl prižiūrinčio prokuroro pasiūlymo pakeisti tyrėjo tiesioginį viršininką arba tyrimo įstaigą, arba dėl to, ar kaltinimo atmetimas yra pagrįstas ir teisėtas.

Vyresnysis prokuroras gali:

1. panaikinti tyrėjo, tyrimo grupės nario arba žemesnės pareigas einančio prokuroro sprendimus;
2. paskirti arba pakeisti prižiūrintį prokurorą arba prokurorą ar bylą tiriantį pareigūną, jei priežiūra ir baudžiamasis persekiojimas nėra visiškai garantuoti, arba priiimti atsakomybę pats;

3. sudaryti tyrimo grupę, jei dėl darbo apimties kyla pavojus, kad baudžiamoji byla nebus užbaigta per pagrįstą laikotarpį;
4. prašyti, kad tyrėjui būtų paskirtas kitas tiesioginis viršininkas, arba priskirti baudžiamąjį tyrimą kitai tyrimo įstaigai.

Vyresniojo prokuroro sprendimu prokuroras gali būti įtrauktas į tyrimo grupę; bylą tiriantis pareigūnas gali prašyti prokuroro atlikti vieną ar daugiau procesinių užduočių.

Teisėjai

Organizacinė sistema

Konstitucinis teisminės valdžios pagrindas yra [Latvijos Respublikos Konstitucijos](#) (*Latvijas konstitūcija*) 82–86 straipsniai, pagal kuriuos teisingumą vykdo tik teismai. Teisėjai yra nepriklausomi ir atsako tik prieš įstatymą. Teismai reglamentuojami [Teisminės valdžios įstatymu](#). Pagal Latvijos teisės aktus teisėjai yra valstybės tarnautojai.

Valdžios institucijos, socialinės ir politinės organizacijos bei kiti juridiniai ir fiziniai asmenys privalo gerbti teismų nepriklausomumą ir teisėjų imunitetą bei jų laikytis. Niekas neturi teisės reikalauti, kad teisėjas praneštų arba paaiškintų, kaip buvo nagrinėjama konkreti byla, arba kištis į teisingumo vykdymą, nepriklausomai nuo to, kokių tikslu tai daroma. Savo pareigas, susijusias su teisingumo vykdymu, vykdančys teisėjai yra saugomi teismo imuniteto. Teisėjo pareigos nesuderinamos su naryste politinėje partijoje ar kitoje politinėje organizacijoje.

Funkcijos ir pareigos

Teisėjų darbas – vykdyti teisingumą civilinėse, administracinėse ir baudžiamosiose bylose laikantis įstatymų.

Civilinėse bylose teisėjai nagrinėja ir sprendžia ginčus, susijusius su fizinių ir juridinių asmenų teisių (civilinių, darbo, šeimos ir kt.) ir teisėtų interesų apsauga.

Baudžiamosiose bylose teisėjai nagrinėja asmenims pateiktus kaltinimus ir sprendžia dėl jų pagrįstumo. Teisėjai gali išteisinti nekaltus asmenis arba pripažinti asmenis kaltais dėl nusikalstamos veikos ir skirti jiems bausmę.

Administracinėse bylose teisėjai atlieka teisminę vykdomosios valdžios veiksmų (administracinių aktų, kuriuos priima institucijos, arba konkrečių jų veiksmų) teisėtumo kontrolę ir nagrinėja ginčus, kylančius dėl bet kokių viešosios teisės reglamentuojamų santykių. Teisėjai taip pat išaiškina privačių asmenų juridines teises ir pareigas pagal viešąją teisę. Administracinių teisės pažeidimų bylose teisėjai nagrinėja ir išsprendžia bylas, susijusias su administracinių teisės pažeidimų padarymu.

Teisėjų profesinės pareigos apima visas teisėjų ir teismų pareigas pagal procesinę teisę.

Teisinių duomenų bazės

Teisminės valdžios institucija turi savo portalą – [Latvijos nacionalinį teismų portalą](#), – kuris šiuo metu prieinamas tik latvių kalba. Jame pateikiama išsami informacija apie Latvijos teismų sistemą, Latvijos teismų ir teisėjų sąrašas, teismų statistika ir trumpas įvairiose teismų bylose taikomų procedūrų aprašymas, pabrėžiant jų pagrindinius bruožus ir skirtumus, taip pat informacija apie tai, kaip kreiptis į teismines institucijas.

[Latvijos teismų elektroninių paslaugų portale](#) pateikiama prieiga prie teismų sprendimų nuasmeninta forma, teismų praktikos, teismų posėdžių tvarkaraščio ir kitos informacijos. Skiltyje „Tiesvedības gaita“ (bylų būseną) įrašius bylos ar teismo šaukimo numerį pateikiama informacija apie tikslią bylos būseną ir parodoma, kuris teismas ir koku lygmeniu nagrinėja bylą, būsimų teismo posėdžių tvarkaraštis, priimti sprendimai, pateikti prieštaravimai ir bylos rezultatas.

Teismų ataskaitos taip pat skelbiamos [Teismų administracijos](#) interneto svetainėje.

Informacija apie aktualius politikos klausimus, susijusius su teismų sistema, skelbiama ir [Latvijos teisingumo ministerijos](#) interneto svetainėje. Šis portalas prieinamas ir anglų kalba.

Elektroninę informaciją apie Aukščiausiąjį Teismą ir jo veiklą galima rasti [Aukščiausiojo Teismo](#) interneto svetainėje. Šis portalas prieinamas ir anglų kalba.

Advokatai

Organizacinė sistema

Advokatai yra nepriklausomi teisės specialistai, teikiantys teisinę pagalbą, ginantys teisėtus fizinių asmenų interesus bei šiems asmenims atstovaujantys teisme ir ikiteisminiuose tyrimuose, teikiantys teisines konsultacijas, rengiantys teisinius dokumentus ir atliekantys kitas teisines užduotis.

Advokatai yra teismų sistemos nariai, dalyvaujantys bylose bet kuriame Latvijos Respublikos teisme ar ikiteisminio tyrimo įstaigoje po to, kai juos pasirenka ir pasamdo ginčo šalys, kaltinamieji ir kitos suinteresuotosios šalys (klientai), taip pat įstatymo numatytais atvejais jie gali atstovauti vyriausiajam teismo teisėjui, ikiteisminio tyrimo įstaigos vadovui arba Latvijos prisiekusiųjų advokatų tarybai. Advokatai įstatymų numatyta tvarka teikia ir kitokią teisinę pagalbą <http://www.likumi.lv/doc.php?id=59283>.

Latvijoje advokato praktika gali užsiimti šie asmenys:

1. Latvijos piliečiai;
2. Europos Sąjungos valstybių narių piliečiai, turintys kvalifikaciją dirbti advokatu bet kurioje Europos Sąjungos valstybėje narėje (ES valstybių narių advokatai);
3. užsienio šalių advokatai (išskyrus advokatus iš ES valstybių narių), kurie gali užsiimti praktika Latvijoje pagal Latvijai privalomus tarptautinius susitarimus dėl teisinės pagalbos.

Visi prisiekusieji advokatai yra nepriklausomi teisininkų profesijos nariai, kuriuos vienija Latvijos prisiekusiųjų advokatų kolegija (*Latvijas Zvērinātu advokātu kolēģija*) – nepriklausoma nacionalinė prisiekusiųjų advokatų profesinė organizacija. Latvijos prisiekusiųjų advokatų kolegiją sudaro visuotinė prisiekusiųjų advokatų asamblėja, Latvijos prisiekusiųjų advokatų taryba, Audito komitetas ir Drausmės komitetas.

Teisinių duomenų bazės

Informacijos apie Latvijos prisiekusiųjų advokatų kolegijos ir Latvijos prisiekusiųjų advokatų tarybos veiklą, įstatymus ir kitus teisės aktus, advokatus ir teismus, kuriuose jie dirba (su kontaktiniais duomenimis), taip pat informacijos apie kitus klausimus, susijusius su Latvijos teisininkų profesija, galima rasti [Latvijos prisiekusiųjų advokatų tarybos](#) interneto svetainėje.

Notarai

Organizacinė sistema

Notariniai klausimai patikėti spręsti prisiekusiesiems notarams [Notarų įstatymo](#) numatyta tvarka, prižiūrint teisminėms institucijoms. Prisiekusieji notarai yra teismų sistemos nariai, priskirti apygardų teismams ir atliekantys jiems įstatymais nustatytas pareigas. Vykdydami savo pareigas prisiekusieji notarai prilygsta valstybės pareigūnams. Vykdydami savo profesiją prisiekusieji notarai turi finansinę autonomiją, jų taikomus mokesčius nustato [Ministrų kabinetas](#).

Pagal [Notarų įstatymą](#) prisiekusieji notarai yra įgalioti:

1. rengti notarius aktus;
2. rengti notarius liudijimus;
3. priimti saugoti pinigus, vertybinius popierius ir dokumentus;
4. priimti saugoti daiktą, kuriuo užtikrintas įsipareigojimas;
5. tvarkyti paveldėjimo reikalus;
6. rengti pasiūlymus dėl turto padalijimo įstatyme numatytais atvejais;
7. vykdyti santuokos nutraukimo procedūrą (jeigu abu sutuoktiniai su tuo sutiko raštu ir tarp jų nėra neišspręsto ginčo);

8. atlikti kitus įstatymuose numatytus veiksmus.

Pagal [Notarų įstatymą](#) prisiekusieji notarijai taip pat gali:

1. padėti konsoliduoti ir užtikrinti teises žemės registruose, taip pat įregistruoti ir užtikrinti teises bei kitus duomenis Valstybės žemės registre ir Įmonių registro saugomuose registruose;
2. iš valstybės, savivaldybių ir privačių institucijų, taip pat iš pareigūnų ir privačių asmenų gauti leidimus, pažymas ir kitus dokumentus, reikalingus notariniams ir patvirtinamiesiems aktams sudaryti ar patvirtinti;
3. rengti su prisiekusiojo notaro veikla susijusių aktų, sutarčių ir kitų dokumentų projektus ir paruošti jų kopijas bei vertimus;
4. teikti kitą teisinę pagalbą;
5. vykdyti tarpininkavimą kaip sertifikuotam tarpininkui pagal [Tarpininkavimo įstatymo](#) nuostatas ir procedūras.

Visus prisiekusiuosius Latvijos notarus vienija Latvijos prisiekusiųjų notarų kolegija (*Latvijas Zvērinātu notāru kolēģija*) – nepriklausoma nacionalinė prisiekusiųjų notarų organizacija. [Latvijos prisiekusiųjų notarų taryba](#) (*Latvijas Zvērinātu notāru padome*) yra prisiekusiųjų notarų atstovaujamoji ir priežiūros institucija bei Latvijos prisiekusiųjų notarų kolegijos administracinė ir vykdomoji institucija. Jos užduotys nustatytos [Notarų įstatymo 230 straipsnyje](#).

Teisinių duomenų bazės

Informacijos apie prisiekusiųjų notarų veiklą ir skaičių, jų praktikos vietas ir kitus su Latvijos notarų sistema susijusius klausimus galima rasti oficialioje [Latvijos notarų](#) interneto svetainėje.

Prisiekusieji antstoliai

Organizacinė sistema

Prisiekusieji antstoliai (*Zvērināti tiesu izpildītāji*) yra teismų sistemos nariai. Prisiekusieji antstoliai yra priskirti apygardų teismams, jie užtikrina teismų ir kitų įstaigų sprendimų vykdymą, vykdo kitą įstatymuose numatytą veiklą.

Prisiekusieji antstoliai yra nepriklausomi teisininkų profesijos nariai, tačiau pagal savo pareigas jie prilyginami valstybės pareigūnams. Vykdydami savo pareigas prisiekusieji antstoliai yra nepriklausomi ir atsako tik prieš įstatymą. Prisiekusiųjų antstolių reikalavimai ir nurodymai, kuriuos jie paskelbia vykdydami savo profesines pareigas, yra privalomi visoms nacionalinėje teritorijoje esančioms šalims.

Prisiekusieji antstoliai atlieka savo pareigas apygardos teismo, kuriam jie yra priskirti, teritorinėje jurisdikcijoje. Prisiekusiųjų antstolių skaičių, jų pareigas, jurisdikcijas ir jurisdikcijų ribas nustato Ministrų kabinetas.

Vykdydami savo pareigas prisiekusieji antstoliai taiko [Civilinio proceso įstatymą](#) ir kitus teisės aktus bei laikosi Latvijos prisiekusiųjų antstolių tarybos (kuri yra prisiekusiesiems antstoliams atstovaujanti ir juos prižiūrinti institucija Latvijoje) patvirtintos metodikos bei atsižvelgia į patirtį, įgytą vykdam teismų praktiką.

Teisinių duomenų bazės

Informacijos apie prisiekusiųjų antstolių praktikos vykdymo vietas, prisiekusiųjų antstolių profesiją reglamentuojančius teisės aktus ir Latvijos prisiekusiųjų antstolių tarybos veiklą galima rasti [Latvijos prisiekusiųjų antstolių tarybos interneto svetainėje](#). Šis portalas šiuo metu prieinamas tik latvių kalba.

Nemokamas teisinės paslaugas teikiančios organizacijos

Latvijoje nėra tokio pobūdžio organizacijų sąrašo.

Nuorodos

[Prokuratūra](#)

[Kovos su pajamų iš nusikalstamos veiklos plovimu tarnyba](#)

[Latvijos nacionalinis teismų portalas](#)

[Teismų administracija](#)

[Latvijos prisiekusiųjų advokatų taryba](#)

[Latvijos notariai](#)

[Latvijos prisiekusiųjų antstolių tarybos interneto svetainė](#)

[Latvijos Respublikos teisingumo ministerija](#)

■ Paskutinis naujinimas: 27/05/2024

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.